Euroopa Ombudsman

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [Linki]. *Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolsel lingil (inglise keel). Lisateave on meie* keele- ja tõlkepoliitikas [Linki].

Otsus juhtumi 2365/2009/(MAM)KM kohta - Komisjonisiseses arutelufoorumis kirjade avaldamisest keeldumine ning suutmatus uurida komisjoni tippametnike väidetavat riigisisest hindamissüsteemi

Otsus

Juhtum 2365/2009/(MAM)KM - **Alguskuupäev: {0}** 16/10/2009 - **Soovitus** 06/12/2011 - **Otsuse kuupäev: {0}** 17/12/2012

Kaebuse esitaja, endine Euroopa Komisjoni ametnik, esitas kolm kirja komisjoni sisevõrgu Intracommi arutelufoorumis avaldamiseks. Esimene kolmest kirjast koosnes ajakirjanduses avaldatud artiklite väljavõtetest, mille kohaselt komisjoni ametnik oli kohtunud Hiina äriühingute esindajatena esinenud ajakirjanikega ning edastanud neile konfidentsiaalset teavet. Teine kiri oli seotud veel ühe sama küsimust käsitleva artikliga, milles mainiti, et Saksamaa valitsus on kehtestanud süsteemi komisjoni kõrgete sakslastest ametnike hindamiseks. Kolmandas kirjas kritiseeriti asjaolu, et komisjoni andmebaas RAPID ei sisalda kõiki komisjoni pressiteateid. Ühtlasi palus kaebuse esitaja komisjonil uurida Saksamaa hindamissüsteemi ning tagada, et pressiteated tehakse RAPIDi andmebaasis elektrooniliselt kättesaadavaiks.

Komisjon lükkas need palved tagasi ja väitis, et ta ei saa kirju oma sisefoorumis avaldada, sest need sisaldavad süütuse presumptsiooni kaitset kahjustavaid süüdistusi. Seepärast pöördus kaebuse esitaja Euroopa Ombudsmani poole, kes algatas uurimise.

Komisjon jäi oma arvamuses seisukohale, et tal ei ole võimalik kirju avaldada. Peale selle väitis ta, et kuna kõik ametnikud määrab komisjon ise, ei ole põhjust *„Saksamaa väidetavat hindamissüsteemi"* uurida. Samuti selgitas komisjon, et kaebuse esitaja viidatud pressiteateid ei lisata automaatselt RAPIDi andmebaasi, kuid võttis kohustuse tagada, et seda tehakse käsitsi. Oma tähelepanekutes jäi kaebuse esitaja enda kaebuse juurde.

Ombudsman märkis, et komisjoni toimetamispõhimõtete kohaselt avaldatakse kirjad tema sisevõrgus täies ulatuses, välja arvatud juhul, kui need on laimavad, sisaldavad süüdistusi või kahjustavad tõenäoliselt muul viisil institutsiooni huve. Kuna ei tundunud, et isegi ajakirjanduses avaldatud vastavasisulistele artiklitele või komisjoni enda pressiteadetele viidates või neid

tsiteerides pidas kaebuse esitaja asjaomast isikut tegelikult süüdlaseks või soovis, et seda teeksid lugejad, ning kuna ta ei esitanud mõnes artiklis sisalduvaid süüdistusi enda nimel, ei suutnud komisjon ombudsmani arvamuse kohaselt tõendada, et kõnealused kirjad oleksid vastuolus tema toimetamispõhimõtetega. Peale selle leidis ombudsman, et kuna riigisisene hindamissüsteem võib kahjustada komisjoni töötajate lojaalsust, oleks seda vaja uurida. Lõpuks tegi ombudsman kindlaks, et kõik pressiteated ei ole RAPIDi andmebaasis kättesaadavad. Seega soovitas ta komisjonil avaldada asjaomased kirjad, uurida Saksamaa valitsuse poolt väidetavalt kehtestatud hindamissüsteemi ning tagada, et kõik komisjoni pressiteated on elektrooniliselt kättesaadavad.

Komisjon jäi oma vastuses seisukohale, et ta peab kaitsma süütuse presumptsiooni ega saa esimest kirja avaldada. Ta teatas aga, et kompromisslahendusena avaldab ta teise ja kolmanda kirja, kustutades kõik viited asjaomasele juhtumile ja sellega seotud ametnikule. Peale selle kinnitas komisjon, et pressiteated, millele kaebuse esitaja viitas, on nüüd elektrooniliselt kättesaadavad, ning ta „ *suurendab jõupingutusi* ” tagamaks, et ka kõik tulevased pressiteated tehakse kättesaadavaks.

Ombudsman järeldas, et komisjon ei järginud tema soovitusettepanekut kõikide kirjade avaldamise ja saksa kõrgete ametnike väidetava hindamissüsteemi uurimise kohta. Seepärast tegi ta kaks kriitilist märkust. Seoses kõikide pressiteadete elektroonilise kättesaadavusega oli ombudsmanil hea meel tõdeda, et komisjon on teinud selles valdkonnas suuremaid jõupingutusi. Seetõttu leidis ta, et selle küsimuse täiendavaks uurimiseks puudub alus, ja lõpetas juhtumi käsitlemise.

Kaebuse taust

1. Kaebuse esitaja on Euroopa Komisjoni endine ametnik. 2. veebruaril 2009, kui ta veel komisjonis töötas, saatis ta kirja „@europa.de“ avaldamiseks komisjoni intraneti Intracommi käsitleval arutelufoorumil. Kiri puudutas Sunday Timesi artiklit, mille kohaselt komisjoni kõrge ametnik kohtus ajakirjanikega, kes esindasid Hiina ettevõtet, ja andis neile teavet käimasolevate dumpinguvastaste menetluste kohta [1] . Kirja, mis sisaldas kaebuse esitaja märkusi, ei avaldatud. Kaebuse esitajale ei esitatud ühtegi selgitust. Kaebuse esitaja esitas 4. veebruaril 2009 kirja muudetud versiooni, mis sisaldas selles etapis ainult mitme ajaleheartikli tsitaate. Ka seda kirja ei avaldatud ja kaebuse esitaja ei saanud selgitust.

2. Kaebuse esitaja saatis 9. veebruaril 2009 asjaomase arutelufoorumi eest vastutavale isikule (edaspidi „toimetaja“) kirja, milles palus tal avaldada oma kiri vähemalt 4. veebruari 2009. aasta väljaandes või selgitada, miks seda kirja ei avaldatud. 25. veebruaril 2009 sai ta vastuse, milles toonase halduse peadirektoraadi kommunikatsiooni- ja teabehalduse üksuse juhataja selgitas, et Intracommi asjakohases arutelufoorumis kirjade avaldamise toimetamispoliitika on järgmine:

„Kirjad avaldatakse täielikult intranetis, välja arvatud juhul, kui sisekommunikatsiooni üksuse juhataja või tema alluvuses tegutsev komisjoni en Directi peatoimetaja on:

- laimav või potentsiaalselt laimav;
- nimetatud või kergesti tuvastatavate isikute solvamine või nende vastu süüdistuste esitamine;
- vastasel juhul võib see kahjustada institutsiooni huve või rikkuda üldtunnustatud väärikuse standardeid.“

3. Üksuse juhataja märkis ka, et kaebuse esitaja kirjas esitati mitu märkust nimetatud kolleegi kohta „küsimuses, mille suhtes on praegu käimas OLAFi sisejuurdlus“. Süütuse presumptsiooni tõttu oli komisjon kohustatud kaitsma seda ametnikku sisevõrgu üle peetava avaliku arutelu eest. Ta lisas: "Temal pole midagi pistmist tsensuuriga, nagu peaksite teadma. Sõnavabadus ei tähenda teiste jaoks avaldamise kohustust.“

4. Kaebuse esitaja saatis 10. ja 23. märtsil 2009 veel ühe kirja pealkirjaga „Made in Germany“. Selles kirjas tõi ta esile Saksa uudisteajakirja Spiegel avaldatud artikli, mille kohaselt Saksamaa valitsus kasutab süsteemi, mis hindab Saksa kodakondsusega tippametnikke rahvusvahelistes organisatsioonides, sealhulgas ELis, et teha kindlaks, kas nad sobivad kõrgemate ülesannete täitmiseks rahvusvahelisel areenil [2] . Ka seda kirja ei avaldatud ja jällegi ei antud mingit selgitust.

5. Kaebuse esitaja saatis 2. aprillil 2009 täiendava kirja pealkirjaga „Rapid, kuid ebatäpne“, väites, et komisjon varjab teatavaid ebamugavaid pressiteateid, ning märkis, et komisjoni pressiteadete andmebaasist (edaspidi „andmebaas RAPID“) ei olnud võimalik leida mitmeid pressiteateid, sealhulgas Sunday Timesi artikliga seotud pressiteateid. Ka seda kirja ei avaldatud ja kaebuse esitaja ei saanud selle tagasilükkamise põhjuste kohta mingit teavet.

6. Seetõttu kirjutas kaebuse esitaja 14. aprillil 2009 toimetajale selgitust paludes. Toimetaja vastas 21. aprillil 2009, märkides, et üldiselt on komisjon „ajakirjandusest pärit artiklite reprodutseerimise vastu, milles süüdistatakse või kasutatakse innuendot kolleegide vastu“. Nagu saidi reeglid ja soovitused näitasid, pidi asjaomane arutelufoorum olema koht kolleegide positiivseks suhtlemiseks, mitte süüdistuste esitamiseks.

7. Kaebuse esitaja esitas 27. aprillil 2009 Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel kaebuse, paludes tühistada otsused eespool nimetatud kirjade avaldamata jätmise kohta. Seoses oma esimese kirjaga („@europa.de“) väitis ta, et kuigi komisjon võib kirjad tagasi lükata ainult siis, kui need rikuvad toimetuspoliitikat, ei olnud ta selgitanud, kuidas tema kiri võiks kuuluda sellesse kategooriasse. Kaebuse esitaja väitis, et tema kiri ei olnud solvav ega esitanud laimavaid süüdistusi, vaid kogus pigem mitmeid tsitaate avalikult kättesaadavatest allikatest. Igal juhul pidi toimetuspoliitika austama asjaolu, et sõnavabadus oli väärtus, mida personalieeskirjad tunnustavad. Ta viitas sellega seoses asjaolule, et Belgia kohus lükkas tagasi tema kirjades mainitud komisjoni ametniku taotluse takistada vabaühendust nimetamast tema nime auhinna raames, mille eesmärk on rõhutada lobitööd liidu institutsioonides.

8. Kaebuse esitaja vaidlustas ka toimetaja põhjenduse, miks ta ei avaldanud Intracommis oma teisi kirju („Made in Germany“ ja „Rapid, kuid ebatäpne“). Ta väitis, et need kirjad ei sisaldanud mingeid innuendot ega süüdistusi kolleegide vastu. Tema tsitaadid *Spiegeli* artiklist ei olnud

tema teada Saksa valitsus vaidlustanud ja „Rapid, kuid ebatäpne“ viitas ta tegelikult komisjoni pressiteatele. Seega puudus alus komisjoni väitele, et kirjad sisaldasid „innuendot või süüdistusi kolleegide vastu“.

9. Seoses oma kirjas „Made in Germany“ tõstatatud küsimustega palus kaebuse esitaja komisjonil uurida, mil määral kahjustas Saksamaa valitsuse hinnang Saksamaa tippametnikele nende erapooletust. Samuti palus ta komisjonil esitada hagi Saksamaa vastu selle hindamisprotsessi läbiviimise eest, mis tema arvates kahjustab Euroopa avaliku teenistuse aluspõhimõtteid, ning tagada, et kõik pressiteated oleksid RAPID andmebaasis alati kättesaadavad.

10. Komisjon jättis 27. mail 2009 artikli 90 lõike 2 alusel esitatud kaebuse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, kuna ükski tõstatatud küsimus ei kujuta endast akti, mida saaks sellise kaebusega vaidlustada.

11. Seetõttu pöördus kaebuse esitaja 17. septembril 2009 seoses oma kaebusega Euroopa Ombudsmani poole.

Uurimise ese

12. Kaebuse esitaja esitas järgmised väited ja väited:

Väited:

1. Komisjon keeldus ekslikult avaldamast kaebuse esitaja poolt Intracommi kohta kirjutatud kolme artiklit. Ta ei põhjendanud artiklite tagasilükkamist.

2. Komisjon keeldus ekslikult uurimast, kas Saksamaa kõrgeimaid ametnikke kahjustas nende erapooletus asjaolu tõttu, et Saksamaa käitas rahvusvahelistes institutsioonides Saksamaa tippametnike hindamissüsteemi.

3. Komisjon keeldus alusetult algatamast kohtumenetlust Saksamaa vastu Euroopa avaliku teenistuse aluspõhimõtete rikkumise eest sellise hindamissüsteemi kasutamisega.

4. Komisjon ei taganud ekslikult, et kõik pressiteated oleksid RAPID andmebaasis alati kättesaadavad.

Nõuded:

1. Komisjon peaks avaldama kaebuse esitaja esitatud kirjad Intracommi kohta.

2. Komisjon peaks uurima, kas Saksamaa hindamissüsteem seab ohtu Saksamaa tippametnike erapooletuse.

3. Komisjon peaks algatama menetluse Saksamaa vastu Euroopa avaliku teenistuse aluspõhimõtete õõnestamise eest sellise hindamissüsteemi kasutamise kaudu.

4. Komisjon peaks tagama, et kõik pressiteated on RAPID andmebaasis alati kättesaadavad.

Uurimine

13. Ombudsman algatas 16. oktoobril 2009 uurimise ja küsis komisjonilt arvamust kaebuse kohta.

14. Komisjon edastas oma arvamuse 3. märtsil 2010. Pärast arvamuse läbivaatamist jõudis ombudsman järeldusele, et ta vajab juhtumi käsitlemiseks lisateavet. Seetõttu palus ta 9. märtsil 2010 komisjonil see teave esitada.

15. Komisjon saatis 17. mail 2010 oma vastuse, mis edastati kaebuse esitajale koos kutsega esitada märkusi. Kaebuse esitaja märkused selle vastuse kohta ja komisjoni arvamus saadi 25. mail 2010.

16. 15. detsembril 2010 palus ombudsman komisjonilt lisateavet. Komisjon saatis oma vastuse 8. veebruaril 2011 ja ombudsman edastas selle kaebuse esitajale kutsega esitada märkusi. Kaebuse esitaja märkused saadi 24. veebruaril 2011. Nendes märkustes jäi kaebuse esitaja sisuliselt oma kaebuse juurde ega tõstatanud uusi küsimusi.

17. Ombudsman esitas 6. detsembril 2011 soovituse projekti. Komisjon esitas oma üksikasjaliku arvamuse soovituse eelnõu kohta 25. aprillil 2012. 8. mail 2012 edastas ombudsman selle kaebuse esitajale koos kutsega esitada märkusi. Kaebuse esitaja esitas oma märkused 24. mail 2012.

Ombudsmani analüüs ja järeldused

Sissejuhatavad märkused

18. Oma tähelepanekutes komisjoni üksikasjaliku arvamuse kohta ombudsmani soovituse projekti kohta märkis kaebuse esitaja, et komisjon on tema arvates tahtlikult edasi lükanud oma vastused ombudsmanile, kuigi need vastused olid alati väga lühikesed. Seetõttu kutsus kaebuse esitaja ombudsmani üles esitama parlamendile eriaruande, et komisjoni kritiseerida.

19. Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi uurimise algatamisele järgnenud kirjavahetusest (vt eespool punktid 13–17) nähtub, et komisjoni vastused ombudsmani teabenõuetele esitati tõepoolest viivitusega, ei viita miski sellele, et kõnealused viivitused oleksid tõepoolest tahtlikud. Seetõttu ei leia ombudsman, et need viivitused tekitaksid põhimõttelist probleemi. Sellisel juhul ei ole eriaruanne põhjendatud.

A. Väide, et komisjon keeldus ekslikult avaldamast kaebuse esitaja poolt Intracommi kohta kirjutatud kolme artiklit ega põhjendanud oma otsust ja sellega seotud väidet

Ombudsmanile esitatud argumendid

20. Kaebuse esitaja väitis, et komisjon saab kirjad tagasi lükata ainult siis, kui need rikuvad toimetuspoliitikat. Kaebuse esitaja arvates ei rikkunud ükski tema kiri siiski komisjoni toimetuspoliitikat, kuna need koosnesid peamiselt avalikult kättesaadavatest ajaleheartiklitest pärinevatest tsitaatidest. Tegelikult ei sisaldanud tsitaat ajakirjandusest oma kirjas „Made in Germany“, mille komisjon oli tagasi lükanud, sest „ *ajakirjandusest pärinevate artiklite reprodutseerimist, milles süüdistatakse või kasutatakse innuendot kolleegide vastu* , ei olnud isegi innuendot ega süüdistust “ . Kiri pealkirjaga „Rapid, kuid ebatäpne“ ei viidanud ajakirjanduses, vaid komisjoni pressiteates. Igal juhul leidis kaebuse esitaja, et sõnavabadus on tähtsam kui süütuse presumptsioon, ning märkis, et oma kirjade avaldamata jätmisega rikkus komisjon eespool nimetatud õigust, mis kajastus ka personalieeskirjade artiklis 17a.

21. Oma arvamuses viitas komisjon oma otsusele kaebuse esitaja artikli 90 lõike 2 kohase kaebuse kohta, millega jäeti kaebus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata. Lisaks kordas ta oma 25. veebruari ja 21. aprilli 2009. aasta kirjades esitatud põhjendusi.

22. Oma vastuses ombudsmani taotlusele esitada arvamus asjaomase väite ja väite sisu kohta märkis komisjon, et ametnikel ei olnud õigust oma kirjade avaldamisele. Veebilehel avaldatud toimetuspoliitika oli selles osas täiesti selge ja töötajatelt võis eeldada, et nad mõistavad avaldamise piire. Käesoleval juhul oleks olnud vastuvõetamatu, kui komisjon avaldaks igasuguse kirja, mis võiks mõjutada uurimisaluse töötaja süütuse presumptsiooni. Komisjon rõhutas, et see oli kaebuse esitajaga suhtlemisel väga selge.

23. Olles analüüsinud seda vastust, palus ombudsman komisjonil kinnitada, et väites, et oleks olnud vastuvõetamatu lubada avaldada kirja, mis mõjutaks töötaja süütuse presumptsiooni, viitas ta dokumendi kolmandale taandele, milles on esitatud tema toimetuspoliitika (kirjad, mis võivad kahjustada institutsiooni huve). Komisjon kinnitas, et see on nii, ning märkis, et oluline on ka teine punkt (kirjad, mida peetakse solvavaks või süüdistusteks nimetatud või kergesti tuvastatavate isikute vastu). Seda seetõttu, et kaebuse esitaja kirjades mainiti „nimetatud või kergesti tuvastatavat isikut“, kelle suhtes on käimas uurimine komisjoni juurdlus- ja distsiplinaarametis (IDOC). Komisjon kui aluslepingute täitmise järelevalvaja pidi alati järgima süütuse presumptsiooni, mis on õigusriigi aluspõhimõte.

24. Seoses kirjaga „@europa.de“ küsis ombudsman, kas komisjon võiks nüüd kaaluda selle avaldamist arutelufoorumil, pidades silmas, et kirja sisu arutati Avaliku Teenistuse Kohtu kahes avalikult kättesaadavas otsuses ning et kõnealune komisjoni ametnik oli tunnistanud kohtumist „ *Hiina ärimeestega* “ ja edastanud neile teavet käimasolevate dumpinguvastaste menetluste

kohta. Komisjon vastas, et tema kohustus kaitsta süütuse presumptsiooni on jätkuvalt asjakohane, kuigi ajakirjandus puudutas kõnealust juhtumit. Ta lisas, et ta ei kavatse mingil juhul nõustuda oma intranetis toimuvate aruteludega üksikute töötajate käitumise, laadi või teenete üle.

25. Seoses kirjadega „Made in Germany“ ja „Rapid, kuid ebatäpne“ märkis ombudsman, et need olid seotud Spiegeli artikliga komisjoni tippametnike Saksamaa reitingusüsteemi kohta ja komisjoni pressiteadete kättesaadavusega. Seetõttu palus ta komisjonil selgitada, kuidas nende kirjade avaldamine võib „mõjutada konkreetse töötaja süütuse presumptsiooni“ ja kuidas neid kirju võiks pidada „kaebamiseks või kasutamiseks innuendo kolleegide vastu“. Oma vastuses ombudsmani lisateabenõudele, mis puudutas ka muid punkte, ei käsitlenud komisjon neid küsimusi.

26. Kaebuse esitaja jäi oma märkustes oma kaebuse juurde ja lükkas tagasi komisjoni väite, et ametnikel ei olnud õigust lasta oma kirjad arutelufoorumil avaldada. Toimetuspoliitikas on sätestatud, et „kirjad avaldatakse täies mahus, välja arvatud juhul, kui“ kehtib mõni erand. Sellega seoses ei ole komisjon ikka veel selgitanud oma seisukohta, et tema kirjad olid solvavad või laimavad või esitanud süüdistusi nimetatud või kergesti tuvastatavate isikute vastu.

27. Oma kirjas „@europa.de“ viitas ta üksnes avalikult kättesaadavatest allikatest. „Valmistatud Saksamaal“ ei puudutanud isegi nimetatud isikuid ega maininud isegi komisjoni ametnikku, kelle süütuse presumptsiooni komisjon väitis, et ta peab kaitsma. Selle asemel oli see seotud Saksamaa reitingusüsteemiga. Tegelikult viitas ta mõlemas kirjas „Rapid, kuid ebatäpne“ ja „@europa.de“ komisjoni enda avaldatud pressiteatele, mida Avaliku Teenistuse Kohus ei pidanud süütuse presumptsiooni rikkumiseks. See muutis absurdseks, kui komisjon keeldus selle konkreetse kirja avaldamisest, viidates sellele põhimõttele. Peale selle esitati tema kirjades asjaolusid, mis olid endiselt asjakohased, olenemata sellest, kas asjaomane ametnik mõisteti süüdi või mitte, ning need ei andnud „ *eelne ettekujutust, et süüdistatav on toime pannud süüdlase süüdlase* “ [3] .

28. Asjaolu, et kirjast, mis nimetas üksikisikut või tegi teda kergesti tuvastatavaks, ei olnud piisav, et seda ei avaldataks. Pigem nõudis toimetuspoliitika, et komisjon tõendaks, et kiri sisaldas selle isiku vastu suunatud solvanguid või süüdistusi. Seega näib, et komisjon tõlgendas oma toimetuspoliitikat liiga laialt. Tegelikult teatas ta oma arvamuses süstemaatilisest tsensuuripoliitikast, kui ta märkis, et ta „ *ei kavatse nõustuda oma intranetis toimuvate aruteludega üksikute töötajate, nende teenete, käitumise, iseloomu jms üle“.* Komitee ei näi hoolivat sellest, kas ta järgib oma toimetuspoliitikat ja rikub seega sõnavabaduse põhimõtet.

29. Seoses komisjoni väitega, et kirja „@europa.de“ avaldamine kahjustaks tema huve, väitis kaebuse esitaja, et need huvid tuleb selgelt määratleda. Sellega seoses viitas komisjon sellise ametniku süütuse presumptsioonile, *keda „komisjoni juurdlus- ja distsiplinaaramet (IDOC) on praegu uurinud* “. Kuid Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) lõpetas 29. jaanuaril 2009 uurimise seoses asjaomase ametniku käitumisega, mida kirjeldati Sunday Times’i artiklis. Seejärel algatas komisjon veel ühe uurimise kaubanduse peadirektoraadiga seotud väidete kohta ja teatas 25. veebruaril 2010 kaebuse esitajale, et distsiplinaarmenetluse algatamine

komisjoni poolt asjaomase ametniku suhtes sõltub „meie menetluse tulemusest ja meie soovitusest“ seoses selle menetlusega. Septembril 2010 teatas OLAF kaebuse esitajale, et ka see juurdlus on nüüd lõpetatud ja et ta soovitab järelmeetmeid mitte võtta.

30. Kaebuse esitaja väitis, et igal juhul ei rikkunud tema kiri „@europa.de “ süütuse presumptsiooni. Komisjon ise viitas Sunday Timesi artiklile, millele ta tugines, et põhjendada oma otsust kõnealune ametnik ametist vabastada. Selles küsimuses tehtud otsuses viitas Avaliku Teenistuse Kohus asjaolule, et see artikkel oli „väga üksikasjalik ja mitmel korral esitatud ning jutumärkides hageja vastused ajakirjanike poolt talle esitatud küsimustele“ [4] ning et kõnealune ametnik oli tegelikult „võtnud mõned The Sunday Times’i artiklis esitatud faktid“, eelkõige edastanud „Hiina ettevõtjatele“ teavet dumpinguvastaste menetluste kohta.

Ombudsmani hinnang, mille tulemusel koostati soovituse projekt

31. Enne komisjoni seisukoha uurimist iga kirja kohta, mille kaebuse esitaja esitas talle arutelufoorumil avaldamiseks, pidas ombudsman asjakohaseks teha mitu sissejuhatavat märkust.

32. Esiteks väitis komisjon, et ametnikel ei ole õigust lasta arutelufoorumil avaldada kirju. Ombudsman märkis siiski, et komisjon kehtestas sellega seoses toimetuspoliitika. Selle dokumendi kohaselt avaldatakse tähed „avaldatakse“, välja arvatud juhul, kui kehtib üks kolmest erandist. Neil asjaoludel tuli komisjoni otsust kaebuse esitaja esitatud kirju mitte avaldada hinnata komisjoni kehtestatud eeskirjade alusel; see on toimetuspoliitika ja põhimõtted, mida ta rakendab.

33. Teiseks ei vaidlustanud kaebuse esitaja komisjoni toimetuspoliitikas sätestatud eeskirju. Selle asemel väitis ta, et neid eeskirju tõlgendati ja kohaldati liiga laialt. Ombudsmani analüüs keskendus seega küsimusele, kas otsused kaebuse esitaja esitatud kirjade avaldamata jätmise kohta on põhjendatud viitega toimetuspoliitikale, mille komisjon ise vastu võttis ja oma töötajatele teatavaks tegi.

34. Kolmandaks, nagu kaebuse esitaja õigesti märkis, märgitakse toimetuspoliitikas, et avaldamiseks esitatud kirjad avaldatakse täielikult arutelufoorumil, välja arvatud juhul, kui kehtib üks eranditest. Seega on avaldamine reegel ja erandi mitteavaldamine.

35. Neljandaks on tõsi, et komisjon ei olnud kohustatud sellist üldist poliitikat rakendama. Lisaks võib see seda üldist poliitikat muuta, sest nagu komisjon õigesti märkis, ei tähenda sõnavabadus teiste jaoks avaldamise kohustust. Siiski on tõsi, et komisjon võttis vastu eespool nimetatud üldise poliitika ja edastas selle oma töötajatele. Seda poliitikat saab mõista ainult otsusena muuta Intracomm foorumiks, kus ametnikud saavad vabalt väljendada oma seisukohti, välja arvatud ainult väljakuulutatud erandid. See kajastab sõnavabadust, mis on Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikliga 10 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 11 tagatud põhiõigus. See on ka üks ametnike

õigusi, mis on tagatud personalieeskirjadega (artikkel 17a). Harta artikli 52 lõike 1 kohaselt „tuleb hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata seadusega ning austada nende õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib piiranguid kehtestada üksnes juhul, kui need on vajalikud ja vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.“ Ombudsmani arvates tuleneb sellest, et komisjon ei saa toimetuspoliitika rakendamisel tõlgendada selles ette nähtud erandeid liiga laialt, piirates seeläbi ametniku võimalust end sel eesmärgil loodud foorumil vabalt väljendada.

36. Viiendaks märkis komisjon käesolevas asjas, et ta ei kavatse nõustuda aruteludega oma töötajate käitumise, laadi või teenete üle asjaomasel arutelufoorumil. Ombudsman märkis, et komisjoni kehtestatud toimetuspoliitika ei sisalda ühtegi sellist erandit. Neil asjaoludel saab komisjoni otsuseid käesolevas asjas õigustada ainult siis, kui need kuuluvad ühega kolmest tema toimetuspoliitikas ette nähtud erandist ja komisjon ei saa teha *ad hoc* erandeid, mis lähevad nendest kaugemale, kuna see tähendaks sõnavabaduse põhjendamatut piiramist.

37. Kuuendaks selgitas toimetaja oma 21. aprilli 2009. aasta vastuses, et komisjon „on vastu ajakirjandusartiklite reprodutseerimisele, süüdistades või kasutades innuendot kolleegide vastu“. Sellega seoses juhtis ombudsman tähelepanu sellele, et komisjoni toimetuspoliitikas sätestatud teine erand viitab kirjadele, mida peetakse „nimeliste või kergesti tuvastatavate isikute vastu süüdistuste esitamiseks“. Seega oli selge, et süüdistus tuli esitada kirja teel ja et asjassepuutuv erand ei ole kohaldatav juhul, kui kiri annab üksnes teada kellegi teise esitatud süüdistusest. Ombudsmani sõnul oli aga selge ka see, kas tegemist on tõlgendamisküsimusega, kas see on nii või kas kiri, mille eesmärk on üksnes teatada kellegi teise esitatud süüdistusest, näitab tegelikult selgelt, et selle autor jagab selle kolmanda isiku seisukohta ja teeb seega kõnealuse süüdistuse enda omaks. Ombudsman lisas, et tuleb ka märkida, et kolmanda isiku esitatud süüdistuste kohta üksnes teatatava kirja avaldamisest võib kolmanda erandi kohaldamise korral siiski keelduda.

38. Seitsmendaks viitas komisjon seoses selle kolmanda erandiga vajadusele kaitsta süütuse presumptsiooni, et õigustada kaebuse esitaja kirjade avaldamata jätmist. Ombudsman märkis, et Euroopa Inimõiguste Kohus on selgelt väljendanud vajadust leida tasakaal sõnavabaduse ja süütuse presumptsiooni kaitsmise vajaduse vahel:

„Konventsiooni artikliga 10 tagatud sõnavabadus hõlmab teabe saamise ja levitamise vabadust. Seega ei saa artikli 6 lõige 2 takistada ametiasutusi teavitamast üldsust käimasolevast kriminaaluurimisest, kuid selles nõutakse, et nad teeksid seda kogu oma äranägemise ja ettevaatlikkusega, mis on vajalik süütuse presumptsiooni järgimiseks. [5]

39. Ombudsmani arvates oli seega selge, et institutsioon tegutseks vääralt, kui ta avaldaks süütuse presumptsiooni riivavaid avaldusi. Sellises olukorras pidas ombudsman usutavaks, et institutsioon on seisukohal, et tema töötajate poolt tema talituste korraldatud arutelufoorumil tehtud avaldused võivad kahjustada tema huve. Siiski tuleb meeles pidada, et sõnavabaduse põhiõiguse austamine nõuab, et seda erandit, nagu kõiki teisigi, tõlgendataks hoolikalt, et sellel põhimõttel põhinevat üldreeglit ei jäetaks ilma igasugusest tähendusest.

40. Lõpuks märkis ta, et tuleb teha vahet kaebuse esitaja väidetel ja tema väidetel asjakohase ajahetke osas. Mis puudutab komisjoni otsuseid kaebuse esitaja kirjade avaldamisest keeldumise kohta, siis oli selge, et ombudsman pidi uurima, kas need otsused olid vastuvõtmise ajal õiged. Teisisõnu pidi ombudsmani uurimine põhinema faktidel, mis olid või oleksid võinud olla komisjonile selles etapis teada. Kaebuse esitaja väide, et tema kirjad tuleks avaldada, puudutas siiski meedet, mille komisjon peaks kaebuse esitaja arvates võtma praegu või tulevikus. Selle väite hindamiseks pidi ombudsman seega arvesse võtma ka kõiki arenguid, mis võisid aset leida pärast seda, kui komisjon võttis vastu otsuse nimetatud kirju mitte avaldada.

41. Olles esitanud oma analüüsi nende üldisemate punktide kohta, uuris ombudsman seejärel komisjoni otsuseid lükata kaebuse esitaja kirjad tagasi iga kirja kohta.

(1) Kiri pealkirjaga „ *@europa.de* "

42. Komisjon väitis, et *kirja @europa* .de ei saanud avaldada, sest ta esitas mitu märkust nimetatud või kergesti tuvastatava kolleegi kohta küsimuses, mida IDOC uuris. Ta väitis, et ta on kohustatud kaitsma süütuse presumptsiooni ega tohi avaldada midagi, mis seda põhimõtet kahjustaks. Vastuseks ombudsmani teisele lisateabenõudele selgitas ta, et ta viitab sellega seoses nii teisele kui ka kolmandale toimetuspoliitikas sätestatud erandile.

43. Kaebuse esitaja kahtles, kas see väide põhineb faktide tegelikul kajastamisel. Ta lisas, et on kaheldav, kas komisjoni ametniku suhtes, kellele tema artiklid viitasid, on käimas IDOCi uurimine. Sellega seoses tuleb meenutada, et otsustades, kas komisjoni otsus keelduda asjaomase kirja avaldamisest oli õige, peab ombudsman võtma arvesse olukorda selle otsuse tegemise ajal, st 2009. aasta veebruaris. Siiski näib, et kaebuse esitaja ei vaidle vastu komisjoni väitele, et sel ajal oli uurimine pooleli.

44. Komisjoni argumenti, et kiri kuulub toimetuspoliitikas loetletud teise ja kolmanda erandi kohaldamisalasse, tuleb seega analüüsida.

45. Kõigepealt tuli siiski meelde tuletada, et „@europa.de " kirjal on kaks versiooni. Mõlemas versioonis tutvustas kaebuse esitaja Sunday Timesi artiklit pealkirja ja subtiitritega ning esitas lingi sellele. Seejärel tsiteeris ta komisjoni pressiteadet, mis avaldati kaks päeva enne artikli avaldamist. Viidatud tekstist nähtub, et komisjonile esitati väited, et ühel tema ametnikest on olnud kontaktid ajakirjanikega, kes kujutavad endast ärimehi, ning komisjon palus ajalehel teha tõendid kättesaadavaks, et ta saaks seda küsimust uurida. Kaebuse esitaja kirjas märgiti, et OLAF ei olnud kindel, kas ta saab tegelikult esitatud lindisid kuulata, kuna ei olnud selge, kas salvestis oli seaduslik. Seejärel viitas ta *Spiegeli* aruandele, milles kirjeldatakse Saksamaa valitsuse hallatavat süsteemi, mis määrab kõrgeimad Saksamaa komisjoni ametnikud. Samuti esitati link sellele artiklile, mis käsitleb peamiselt Sunday Timesi poolt paljastatud asja. Kaebuse esitaja kirjas viidati personalieeskirjade artiklile 11 (mille kohaselt peavad ametnikud tegutsema erapooletult ja sõltumatult ning olema komisjonile lojaalsed) ja kutsuti komisjoni üles seda küsimust uurima. Lisaks teatas ta, et ametnik, kes kohtus Sunday Timesi ajakirjanikega, kes esinesid ettevõtjate esindajatena, püüdis takistada vabaühendust avaldamast tema nime

auhinnatseremoonia väljaandes, kuid seda küsimust menetlev Belgia kohus otsustas, et sõnavabadus on antud juhul olulisem. Lõpuks mainis ta, et asjaomane ametnik on Euroopa kohtute praeguste ja endiste *õigusnõunike* ühenduse asepresident.

46. Lisaks sisaldas kaebuse esitaja kirja algne versioon mõningaid *järeldusi* ja kaebuse esitaja märkusi selles küsimuses ja selle kohta, mida ta pidas komisjoni soovimatuks seda uurida. Seega märkis kaebuse esitaja pärast *Sunday Timesi* artikli sissejuhatust, kui kaua oli asjaga seotud ametnik oma ametikohal töötanud, ja esitas oma „ *esimese järelduse* “, nimelt, et komisjon ei lubanud tal jääda oma tundlikule ametikohale nii kaua, kui ta seda tegi. Olles teatanud, et OLAF analüüsis, kas tal on õigus lindisid kuulata, järeldas ta, et ta kaldus mitte kasutama tõendeid, mida komisjon oli *Sunday Timesilt* nõudnud. Lisaks väitis kaebuse esitaja, et asjaolu, et asjaomasel ametnikul oli endiste õigusnõustajate ühenduses juhtiv positsioon, *mõjutab* selle juhtumi tulemust, mille ametnik oli esitanud komisjoni otsuse peale tema ametist vabastamise kohta. Ombudsmani arvates loovad need „ *järeldused* “ mulje, et asjaomase ametniku käitumine oli selline, et tal ei oleks tohtinud lasta töötada tundlikul ametikohal, mida ta oli pidanud, ja ilmselgelt mitte nii pika aja jooksul. Seda arvesse võttes võisid lugejad mõista, et ülejäänud tekst, kuigi see sisaldab üksnes mujal avaldatud teavet, kritiseerib kõnealust komisjoni ametnikku.

47. Eespool toodut arvesse võttes leidis ombudsman, et komisjonil oli õigus järeldada, et asjaomase kirja esialgne versioon sisaldas asjaomase ametniku vastu esitatud süüdistusi. Ombudsman märkis, et sellest tuleneb ka, et kolmanda erandi puhul oli komisjoni arusaam kirja kõnealusest versioonist, mis kahjustab uuritava ametniku süütuse presumptsiooni kaitset, samuti mõistlik. Ombudsmani arvates oli seega põhjendatud komisjoni otsus mitte avaldada *seda kirja* @europa.de versiooni asjaomasel arutelufoorumil.

48. Teisest küljest sisaldas kaebuse esitaja kirja muudetud versioon, millest eemaldati kaebuse esitaja eespool nimetatud järeldused ja märkused, peamiselt ajakirjandusartiklite tsitaate ja komisjoni pressiteadet selle kohta. Ta järeldas sellest, et kõik tema mainitud faktid pärinevad avalikult kättesaadavatest allikatest ega olnud mõeldud selleks, et hinnata, kas komisjoni ametnik on „süüline või süütu“. Selle teksti lugemisest, mis võeti kokku eespool punktis 45, selgus, et kaebuse esitaja andis asjast teada ning viitas selle käigus asjaomaste artiklite pealkirjadele ja subtiitritele ning põhjusele, miks ametnik nimetati „halvima huvide konflikti auhinnale“; nimelt selle auhinna korraldajate sõnul „selle eest, et nad avaldasid siseteavet kaubandustariifide kohta“lobistidele, kes olid tegelikult varjatud ajakirjanikud. Kuigi kaebuse esitaja viitas sellistele avaldustele ja asjakohastele artiklitele, mida võib pidada ametniku vastu süüdistuste esitamiseks, ei tulenenud sellest tekstist, et ta jagas oma seisukohti või esitas selliseid süüdistusi ise.

49. Seega ei saa pidada tõendatud asjaoluks, et kaebuse esitaja esitas oma kirja teises toimetatud versioonis asjaomase ametniku vastu süüdistuse.

50. Kolmanda erandi kohta märkis ombudsman, et on tõsi, et nagu eespool märgitud, teatati Sunday Times'i juhtumis kirjast ajal, mil sellekohast uurimist ei olnud veel lõpule viidud. Siiski ei saa seda iseenesest pidada piisavaks, et kirja saaks pidada süütuse presumptsiooni

kahjustavaks. Tegelikult leidis ombudsman, et kui keelata igasugune teatamine uuritavast küsimusest kuni uurimise lõpetamiseni, piiraks see ülemäära sõnavabadust. Tuleb märkida, et seoses juhtumi asjaoludest teatamisega viitas kaebuse esitaja komisjoni enda pressiteatele, milles on kasutatud hoolikat sõnastust, väites, et ajaleht „väidetab“, et rahaülekannet pakutakse „võimalikult“ vastutasuks nõustamise ja teabe eest. Lisaks ei saa ülejäänud tekstist järeldada, et kaebuse esitaja arvas ja soovis oma lugejatele mõelda, et kõnealune ametnik on tegelikult süüdi. Ombudsman järeldas, et seega puuduvad tõendid selle kohta, et tekst rikuks kolmanda erandiga kaitstud huve.

51. Eeltoodust tuleneb, et väidet, et komisjon keeldus ekslikult selle kirja avaldamisest ega põhjendanud oma otsust, ei saa nõustuda kaebuse esitaja kirja esimese versiooniga, vaid seda tuli pidada põhjendatuks seoses teise versiooniga.

52. Seoses kaebuse esitaja väitega, et tema kiri tuleks avaldada, tuli seda väidet hinnata, nagu eespool märgitud, võttes arvesse kõiki arenguid, mis võisid aset leida alates komisjoni 2009. aasta otsusest, millega komisjon keeldus nimetatud kirja avaldamisest. Sellega seoses märkis ombudsman, et vahepeal on küsimus, millele käesolevas kirjas viidatakse, esitatud Euroopa kohtutele kahes astmes. Esimeses kohtuasjas paluti Avaliku Teenistuse Kohtul hinnata komisjoni otsust kõnealune ametnik ametist vabastada. Ta märkis oma 30. novembri 2009. aasta otsuses, et ametnik tunnistas komisjonis toimunud ärakuulamisel, et teda on mitmel korral kutsutud „ *Hiina ärimeeste* “ õhtusöögile restoranides, ilma et ta oleks sellest oma ülemusi teavitanud. Samuti tunnistas ta, et ta „teavitas neid reportereid õhtusöögi ajal, kuhu ta oli kutsutud, või telefonivestluste ajal, teatavad andmed, eelkõige küünalde tootmisega seotud kahe Hiina äriühingu nimed, kes pärast käimasolevat dumpinguvastast menetlust oleksid tõenäoliselt saanud turumajandusliku kohtlemise staatuse“. [6] Neid asjaolusid silmas pidades ei saa seega välistada, et küsimuse uus hindamine võib viia komisjoni järelduseni, et isegi *kirja* @europa.de esialgne versioon võiks asjaomasel arutelufoorumil avaldada.

53. Ombudsman leidis siiski, et tal ei ole vaja seda küsimust käesolevas asjas käsitleda. Kaebuse esitaja sõnastas oma väite nii, et ta avaldab oma „ @europa.de“ kirja „ *vähemalt teises, toimetatud versioonis* “. Seetõttu leidis ombudsman, et on õiguspärane, kui ta keskendus asjaomase kirja teisele versioonile. Eespool esitatud analüüsist ilmnes siiski, et käesoleva kirja teine versioon ei rikkunud toimetuspoliitikat ja seega tuleks see avaldada.

54. Vastavalt oma põhikirja artikli 3 lõikele 5 otsib ombudsman „ *võimaluse korral* “ sõbralikku lahendust haldusomavoli kõrvaldamiseks ja kaebuse rahuldamiseks. Nagu eespool näidatud, otsustas ombudsman käesoleval juhul kaebuse rahuldada. Lisaks ilmneb eeltoodust, et komisjon lükkas tagasi ombudsmani ettepanekud lepitava lähenemisviisi kohta ja jäi otsustavalt oma seisukoha juurde. Sõbralik lahendus ei olnud seega võimalik. Seetõttu esitas ombudsman komisjonile soovituse projekti, kutsudes teda üles avaldama kaebuse esitaja kirja teise versiooni „@europa.de“.

(2) Kiri pealkirjaga „ *Made in Germany* “

55. Toimetaja väitis, et seda kirja ei saa avaldada, sest komisjon „on vastu ajakirjandusartiklite

reprodutseerimisele, süüdistades või kasutades innuendot kolleegide vastu“. Vastuseks ombudsmani küsimusele selgitas komisjon, et tema otsus kirjade avaldamata jätmise kohta põhines nii teisel kui ka kolmandal toimetuspoliitikas sätestatud erandil. Vastusena ombudsmani küsimusele selle kohta, kuidas käesoleva kirja avaldamine võiks kahjustada komisjoni huve, mõjutades süütuse presumptsiooni või süüdistades või kasutades innuendot kolleegide vastu, ei esitanud komisjon ühtegi konkreetset argumenti peale väite, et ta ei kavatse lubada sisevõrgus arutelusid oma töötajate teenete ja käitumise üle.

56. Ombudsman märkis, et selle kindlaksmääramisel, kas kõnealune kiri võib kuuluda teise erandi alla, tuleb märkida, et kiri ei puudutanud konkreetselt ühtegi ametnikku, vaid piirdus üksnes *Spiegeli* aruandes esitatud väitega, mille kohaselt oli Saksamaa valitsus moodustanud ametnike rühma, kellele anti ülesanne hinnata rahvusvahelistes organisatsioonides kõrgeid Saksa ametnikke. On tõsi, et selle teema tutvustamisel tsiteeriti ja tõlgiti kaebuse esitaja kirjas Spiegeli aruande pealkirja, milles seda küsimust mainiti („Saksa kõrgeim ametnik Brüsselis korruptsioonikahtluses“) ning esitati link sellele artiklile. Artiklis on üksikasjalikult kirjeldatud Sunday Timesi artiklit ümbritsevaid sündmusi. Siiski ei esita ta süüdistusi faktidena (välja arvatud asjaolu, et koosolekud toimusid Brüsseli restoranides), vaid raporteid selliste väidete kohta nagu see, mille kohta teavet edastati või et ametnik nõustus selle teabe kui sellise eest tasu maksmise lubadusega, täpsustades, et tegemist on süüdistuste, mitte faktidega. Ombudsman lisas, et igal juhul ei tähenda pelk asjaolu, et kaebuse esitaja kirjas viidatakse selle artikli pealkirjale, et see kiri sisaldab süüdistusi komisjoni ametniku vastu, kelle käitumisest tulenes *Spiegeli* artikkel.

57. Kaebuse esitaja kirjas viidati veel kahele *kergesti tuvastatavale isikule* , nimelt komisjoni presidendile ja OLAFi direktorile. Kirjas piirduti siiski väitega, et kaebuse esitaja arvates kannataksid need kaks isikut tõenäoliselt negatiivsete tagajärgede all, kui viidaks läbi Saksamaa valitsuse poolt väidetavalt loodud hindamissüsteemi uurimine. Ombudsman leidis, et seda avaldust ei saa tõlgendada nende kahe isiku vastu esitatud süüdistuse või innuendona.

58. Lõpuks oli mõeldav, et kirja võib tõlgendada nii, et Saksamaa valitsuse poolt väidetavalt loodud hindamissüsteemi tulemusena võidakse komisjoni teatud kõrgetasemelisi Saksa ametnikke ajendada oma lojaalsuskohustust liidu ees rikkuma. Isegi kui seda tuleks tõlgendada süüdistusena, jäi siiski tõsiasi, et asjaomaseid ametnikke ei olnud nimetatud ega kergesti tuvastatavad. Seetõttu ei leidnud ombudsman, et käesoleva kirja avaldamisest keeldumine võiks põhineda toimetuspoliitika teisel erandil.

59. Seega tuleb veel uurida, kas kolmas erand võib õigustada komisjoni otsust kirja avaldamata jätta. Kuid põhjustel, mis olid juba esitatud „@europa.de “ kirja teisele versioonile antud hinnangus, ei leidnud ombudsman, et kirja, mis piirdus teatud väidetega teatava ametniku vastu, mis on esitatud teistes väljaannetes, tekitamata muljet, et kirja autor pidas neid väiteid põhjendatuks, võib pidada süütuse presumptsiooni kahjustavaks. Sellega seoses märgiti ka, et ombudsman palus komisjonil täpsustada, mil viisil võib käesoleva kirja avaldamine kahjustada komisjoni huve, kahjustades asjaomase ametniku suhtes süütuse presumptsiooni. Nagu eespool juba mainitud, ei esitanud komisjon oma vastuses selle küsimuse kohta märkusi. Seetõttu tuli järeldada, et kolmandale erandile ei saa tugineda selle kirja avaldamisest

keeldumise põhjusena.

60. Eespool toodut arvesse võttes leidis ombudsman, et komisjon lükkas selle kirja vääralt tagasi, et avaldada see asjaomasel arutelufoorumil. Ta leidis, et see on veel üks haldusomavoli juhtum. Seetõttu esitas ta soovituse projekti, kutsudes komisjoni üles avaldama ka kirja „ *Made in Germany* “.

(3) Kiri pealkirjaga „ *Rapid, kuid ebatäpne* “

61. Kirjas „ *Rapid, kuid ebatäpne* “ teatas kaebuse esitaja, et kuigi kõik komisjoni pressiteated peaksid olema alati kättesaadavad RAPIDi andmebaasis, ei leitud sealt mitut neist. Seega oli komisjon kaebuse esitaja sõnul teinud vea või varjas tahtlikult ebamugavaid pressiteateid. Kaebuse esitaja põhjendas oma seisukohta kahele näitele viidates. Esimene neist oli eespool nimetatud pressiteade, mille komisjon avaldas pärast seda, kui Sunday Times oli sellele lähenenud. Teine näide puudutas Hiina piimatoodete keelustamist. Kaebuse esitaja järeldas, et komisjon oli õppinud George Orwelli üheksateistkümnest neljakümnest, viidates lõigule „mineviku tootmine“.

62. Toimetaja väitis, et seda kirja ei saa avaldada, sest komisjon „on vastu ajakirjandusartiklite reprodutseerimisele, süüdistades või kasutades innuendot kolleegide vastu“. Komisjon täpsustas oma arvamuses, et tema otsus kirjade avaldamata jätmise kohta põhines nii teisel kui ka kolmandal toimetuspoliitikas sätestatud erandil. Kui ombudsman palus tal siiski selgitada, kuidas saab otsust käesolevat kirja mitte avaldada, kasutades neid kahte erandit, ei esitanud komisjon konkreetseid argumente.

63. Mis puudutab teist erandit, siis leidis ombudsman, et on tõsi, et kirjas mainitakse kergesti tuvastatavat isikut, nimelt ametnikku, keda puudutab Sunday Timesi artikkel, keda iseloomustab tema seisukoht komisjonis. Samuti on tõsi, et kirjas tsiteeritakse asjakohase Sunday Timesi artikli pealkirja ja alapealkirja. Miski ei viita siiski sellele, et lugejad jätaksid mulje, et kaebuse esitaja soovis muuta selles artiklis esitatud süüdistused enda omaks. Kirjas esitatud komisjoni üldisem kriitika ei ole suunatud ühelegi nimetatud või tuvastatavale isikule. Seetõttu ei saanud komisjon kasutada toimetuspoliitikas sätestatud teist erandit kirja avaldamata jätmise põhjendusena.

64. Kolmanda erandi osas nõustus ombudsman kaebuse esitajaga, et oleks absurdne arvata, et komisjoni enda avaldatud pressiteate tsitaatide avaldamist asjaomasel arutelufoorumil, mis ei moonuta selle pressiteate sõnumit, võib pidada süütuse presumptsiooni kaitset kahjustavaks. Sellega seoses tuletati meelde, et nagu eespool mainitud, ja kuigi ombudsman oli palunud komisjonilt selle küsimuse kohta täiendavaid selgitusi, ei esitanud ombudsman selle kohta vastust.

65. Ombudsman tunnistas, et kirjas kritiseeriti komisjoni väga karmilt, väites, et ta „ *tootis minevikku* “ ja osutas, et see käitub nagu George Orwelli üheksateistkümne *neljakümne viies kujutatud totalitaarne režiim.*

66. Ombudsman tuletas siiski meelde, et komisjoni enda toimetuspoliitikast tuleneb, et otsused kirjade avaldamata jätmise kohta peaksid olema erandlikud. Käesolevas asjas ei viidanud komisjon eespool nimetatud kriitikale, mis on iseenesest põhjendatud, et põhjendada oma otsust asjaomast kirja mitte avaldada. Samuti ei tõendanud ta, et see kriitika annaks talle õiguse tugineda ühele kolmest oma toimetuspoliitikas ette nähtud erandist.

67. Eespool toodut arvesse võttes leidis ombudsman, et komisjon ei tõendanud, et tal oli õigus keelduda käesoleva kirja avaldamisest. See oli veel üks haldusomavoli juhtum. Seetõttu esitas ombudsman soovituse projekti, kutsudes komisjoni üles avaldama ka kirja „ *Rapid, kuid ebatäpne* “.

Ombudsmanile pärast soovituse projekti esitamist esitatud argumendid

68. Komisjon väitis oma üksikasjalikus arvamuses, et tema otsus kaebuse esitaja kaebust mitte rahuldada oli „ *täiesti põhjendatud* “. Komisjon rõhutas, et ta peab järgima süütuse presumptsiooni. Kirjadest, mida kaebuse esitaja soovis avaldada, selgus siiski, et need olid seotud „ *endise kolleegi* “ juhtumiga, mis oli pooleli Belgia kohtus. Seetõttu ei saanud komisjon avaldada oma intranetifoorumil ajakirjandusartiklit, mis võiks kahjustada selle isiku õigust süütuks tunnistamisele seni, kuni tema süü ei ole tõendatud.

69. See põhjendus kehtis mitte ainult tähtede „@europa.de *“* suhtes, vaid ka tähtede „ *Made in Germany* “ ja „ *Rapid, kuid ebatäpne* “ suhtes. Oli tõsi, et nendes kirjades, viidates endise kolleegi juhtumile, käsitleti ka muid küsimusi, nimelt komisjoni andmebaasi RAPID *varasemat toimimist* ja *väidetavat Saksamaa reitingusüsteemi* . Komisjon jäi siiski seisukohale, et tema foorum ei ole koht, kus seada kahtluse alla teiste komisjoni töötajate, näiteks ühe liikmesriigi ametnike rühma lojaalsust, isegi kui seda tehti ajaleheartiklile viidates.

70. Komisjon märkis siiski, et ta otsustas kompromissina avaldada kaks viimati nimetatud kirja, välja arvatud mis tahes viide „kõnealusele *juhtumile/kolleegile* “, mille ta kustutab.

71. Oma märkustes jäi kaebuse esitaja seisukohale, et komisjon tsenseeris tema kirju alusetult. Ta nõustus täielikult ombudsmani soovituse projektiga selles küsimuses. Samuti rõhutas ta, et ombudsman leidis, et tema kirja „@europa *.de“* esimene versioon võib avaldada, mis tähendab, et komisjoni nõudmist käesoleva kirja teise versiooni tsenseerimiseks ei saa heaks kiita. Lisaks kordas kaebuse esitaja oma väidet, et komisjon peaks avaldama ka kõik tema muud kirjad. Sellega seoses märkis kaebuse esitaja, et komisjon ei esitanud uusi argumente. Seetõttu palus ta ombudsmanil säilitada oma järeldus haldusomavoli kohta seoses kolme kirja avaldamisest keeldumisega.

Ombudsmani hinnang pärast tema soovituse projekti

(1) Kiri pealkirjaga „ *@europa.de* “

72. Eespool nimetatud vastusest nähtub, et komisjon ei ole ombudsmani soovituse projekti heaks kiitnud ja otsustas seega mitte kasutada võimalust käsitleda ombudsmani tuvastatud haldusomavoli juhtumit, nimelt et komisjoni otsus mitte avaldada kaebuse esitaja kirja teist versiooni „@europa.de *“* ei olnud komisjoni enda toimetuspoliitikaga põhjendatud. Ombudsman avaldab kahetsust, et komisjon ei ole tema väiteid käsitlenud ega esitanud selle kohta uusi argumente. Seetõttu jääb ombudsman selles osas haldusomavoli tuvastamise juurde.

(2) Kirjad pealkirjaga „
Made in Germany

“ ja „
Rapid, kuid ebatäpne

“

73. Esiteks on ombudsmanil hea meel märkida, et komisjon on astunud samme tema soovituse projekti järgimiseks, otsustades avaldada eespool nimetatud kaks kirja. Komisjon on siiski otsustanud enne nende avaldamist jätta nendest kirjadest välja kõik viited *Sunday Times'i* juhtumile ja asjaomasele endisele ametnikule. Ombudsman rõhutab, et ainsad viited, mida võib selles suhtes asjakohaseks pidada, on kirja „ *Made in Germany* “ puhul esitatud ajakirjas *Spiegel* sisalduva artikli pealkirjas, mille kaebuse esitaja tõlkis kui „ *Saksa tippametnik Brüsselis korruptsioonikahtlus all“* ja link sellele artiklile, ning mis puudutab kirja pealkirjaga „ *Rapid, kuid ebatäpne* “, siis *Sunday Timesi* artikli pealkirjast ja alapealkirjast ning lingist sellele artiklile.

74. Ombudsman on oma soovituse projekti aluseks olnud analüüsis juba selgitanud, et asjaolu, et kiri pealkirjaga „ *Made in Germany* “ viitab *Spiegeli* artikli pealkirjale ja sisaldab sellele linki, ei saa mõista nii, et kiri sisaldab asjaomase ametniku vastu esitatud süüdistusi ega seda, et see õõnestab süütuse presumptsiooni. Seetõttu jääb ta seisukohale, et otsust mitte avaldada asjaomast artiklit „ *täielikult* “ ei saa õigustada viitega komisjoni toimetuspoliitikale.

75. Kirja „ *Rapid, kuid ebatäpne* “ puhul on tõsi, et see viitab *Sunday Timesi* artikli pealkirjale ja viitab sellele. Nagu ombudsmani soovituse projektini viinud analüüsis juba märgiti, ei viita selles kirjas miski sellele, et kaebuse esitaja oleks lisanud selle pealkirja süüdistuse esitamiseks. Samuti ei ole alust arvata, et see kuulub komisjoni toimetuspoliitikas sisalduva kolmanda erandi alla. Ombudsman leiab seega, et otsust jätta välja viited *Sunday Times* 'i juhtumile ja seega kirja täielikult avaldamata jätta ei saa õigustada viitega komisjoni toimetuspoliitikale.

76. Eespool toodut silmas pidades kordab ombudsman oma järeldust haldusomavoli kohta seoses komisjoni keeldumisega nimetatud artikleid täielikult avaldada.

B. Väide, et komisjon keeldus ekslikult uurimast, kas väidetav Saksamaa hindamissüsteem ja sellega seotud väide kahjustasid Saksamaa tippametnike erapooletust

Ombudsmanile esitatud argumendid

77. Kaebuse esitaja väitis, et põhjus, miks komisjon ei soovinud avaldada tema kirja „Made in Germany“ oma intranetis, oli see, et ta püüab põhjendamatult kaitsta Saksamaa kõrgeid ametnikke. Spiegeli artiklis, millele ta käesolevas kirjas viitas, kirjeldati reitingusüsteemi, millega Saksamaa valitsus hindas rahvusvaheliste organisatsioonide kõrgete ametnike tulemuslikkust, kasutades kriteeriume, mida ei olnud avalikustatud. See kahjustas selgelt Euroopa avaliku teenistuse sõltumatust ja lojaalsust, rikkudes personalieeskirjade artiklit 11. Saksamaa ei vaidlustanud selles artiklis sisalduvat teavet. Seetõttu palus kaebuse esitaja komisjonil uurida oma Saksamaa tippametnikke, et teha kindlaks, mil määral see süsteem kahjustas nende sõltumatust.

78. Oma arvamuses ei kommenteerinud komisjon seda küsimust, välja arvatud põhjused, miks kaebuse esitaja artikli 90 lõike 2 kohane taotlus selles küsimuses tagasi lükati. Seetõttu palus ombudsman tal esitada oma märkused kaebuse sisu kohta.

79. Oma vastuses esimesele taotlusele täpsustas komisjon asjaolu, et isegi kui seda küsimust oleks saanud uurida sõltumatult sellest vastuvõetamatust individuaalsest etteheitest, ei olnud siiski põhjust seda teha. Kaebuse esitaja viitas teatavatele artiklitele, mis olid ilmunud Saksa ajakirjanduses seoses tema endise järelevaataja vastu esitatud väidetega. Komisjon oli nende väidetega seoses võtnud asjakohaseid meetmeid. Artiklid, millele kaebuse esitaja oli viidanud, ei sisaldanud siiski tõendeid väidetava reitingusüsteemi olemasolu või asjakohasuse kohta. Kaebuse esitaja ei esitanud ka selliseid tõendeid. Seetõttu ei olnud komisjonil võimalik selles küsimuses seisukohta võtta ja veel vähem meetmeid võtta.

80. Olles analüüsinud seda vastust, märkis ombudsman, et Spiegeli artiklis on esitatud üsna üksikasjalik ülevaade väidetavast Saksa reitingusüsteemist rahvusvaheliste organisatsioonide kõrgemate ametnike jaoks; nii palju, et ei olnud selge, milliseid täiendavaid tõendeid oleks saanud kaebuse esitaja selle kohta esitada. Ta märkis ka, et ta pidas sellise süsteemi võimalikku mõju ELi administratsioonile uurimise vääriliseks. Seetõttu palus ta komisjonil: i) kas ta oli võtnud Saksamaaga ühendust, et saada rohkem teavet; ning ii) teavitada teda positsioonist, mida ta sellise reitingusüsteemi olemasolu korral võtaks.

81. Oma repliigis märkis komisjon, et ta ei leidnud, et väidetaval Saksamaa ametnike hindamissüsteemil võiks olla võimalik mõju ELi toimimisele. Ta rõhutas, et ta nimetas ametisse oma kõrgemad ametnikud ise ja järgis läbipaistvat valikumenetlust, milles hinnati kandidaatide teeneid. Seetõttu ei kavatsenud komisjon nendes küsimustes ühendust võtta riiklike ametiasutustega.

82. Oma märkustes jäi kaebuse esitaja oma väite ja väite juurde, märkides, et hindamissüsteemi ei saa pidada „mõjutamise võrgustiku“ näitajaks, ning kritiseeris komisjoni suutmatust seda küsimust uurida. Oli ebatõenäoline, et Saksamaa valitsus hindas kõrgelt liidu huvides tegutsevaid tippametnikke; pigem anti kõrgeimad hinnangud suure tõenäosusega nendele ametnikele, kes tegutsesid Saksamaa huvides. Selles kontekstis ei omanud tähtsust komisjoni vastus, et ta nimetas oma ametnikud ise ametisse.

83. Kaebuse esitaja märkis ka, et on ebaloogiline, et komisjon uurib ajaleheartikli alusel kõrge ametniku tegevust, kuid keeldub seda tegemast seoses tema tõstatatud küsimusega, millest üks sama usaldusväärne ajaleht oli teatanud. Sellega seoses vaidlustas kaebuse esitaja komisjoni viite „väidetavale reitingusüsteemile“, märkides, et juhtumist teatati faktilisel alusel ja et Saksamaa valitsus ei ole artikli sisu vaidlustanud. Komisjoni jätkuv tegevusetus ohustas õigusriigi põhimõtet ja näitas, et ta ei ole tõeliselt sõltumatu.

Ombudsmani hinnang, mille tulemusel koostati soovituse projekt

84. Nagu juba märgitud oma teises lisateabe taotluses, leidis ombudsman, et Spiegeli artiklist nähtub, et Saksamaa valitsus võib kasutada ELi ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide kõrgete ametnike reitingusüsteemi, et teha ettepanek nende nimetamiseks kõrgetasemelistele rahvusvahelistele ametikohtadele. Ombudsmani arvates oleks täiesti mõistetav, kui liikmesriik otsustaks jälgida oma kodanikke, kes töötavad rahvusvahelistes organisatsioonides kõrgel ametikohal, ja hinnata nende teeneid, et tal oleks võimalike kandidaatide andmebaas, mida ta saaks kasutada, kui ta kaalub, kuidas täita teatavaid kõrgeid kohustusi nõudvaid ametikohti. Selline riiklik reitingusüsteem võib siiski mõjutada ELi institutsioonide, organite ja asutuste toimimist. See on tingitud asjaolust, nagu kaebuse esitaja märkis, et väljavaade saada kõrgetasemelisi töökohti võib mõjutada sellise hindamissüsteemiga hõlmatud ELi ametnike käitumist.

85. Ombudsman leidis, et loomulikult on täiesti võimalik, et hindamissüsteem ei määra ametnikke, nagu kaebuse esitaja kardab, kõrgelt selle eest, et nad tegutsevad riiklikes huvides, vaid hindab nende juhtimis- või diplomaatilisi oskusi ja seda, kui hästi nad täidavad oma ülesandeid oma institutsiooni ametnikena. Lisaks sõltub mis tahes sellise hindamissüsteemi võimalik mõju ELis töötavatele ametnikele tõenäoliselt sellest, kas ja kui üksikasjalikult need ametnikud teavad, millist reitingut nad saavad. Täiendava teabe puudumisel ei ole seega võimalik kindlaks teha, kas väidetavalt Saksamaa valitsuse käitataval reitingusüsteemil võivad olla ELile negatiivsed tagajärjed. Ombudsman möönis, et sel ajal puudusid tõendid sellise süsteemi olemasolu tõendamiseks. Mainekas riiklik uudisteajakiri teatas siiski, et liikmesriik kasutab sellist süsteemi, millel võib olla negatiivne mõju komisjoni töötajate lojaalsusele ELi suhtes. Ombudsman nõustus, et komisjonil on selgelt kaalutlusõigus otsustada, kas võtta meetmeid, kui ta leiab, et tegemist on või võib olla ELi õiguse rikkumine. Seda kaalutlusõigust saab siiski kasutada üksnes pärast seda, kui komisjon on küsimuse läbi vaadanud ja faktid kindlaks teinud. Ombudsmani arvates oleks kaebuse esitaja esitatud teave pidanud seega viima

komisjoni juhtumi uurimiseni.

86. Komisjon viitas asjaolule, et ta nimetab oma ametnikud ise ametisse ja teeb seda nende teenete hindamise menetluse käigus. Siiski seisneb võimalik oht, et riiklikud hindamissüsteemid, nagu *Spiegeli* artiklis kirjeldatud, võivad mõjutada ametnikke pärast nende ametisse nimetamist. Komisjoni argument ei näidanud seega, et kaebuse esitaja tõstatatud küsimust ei ole vaja uurida.

87. Seetõttu leidis ombudsman, et komisjon ei ole seda väidet ja väidet piisavalt käsitlenud. Ta leidis endiselt, et riiklikud reitingusüsteemid väärivad uurimist, ning leidis seetõttu, et komisjoni keeldumine seda küsimust isegi uurida kujutab endast haldusomavoli juhtumit. Seega esitas ta soovituse projekti, et komisjon peaks uurima võimalikku mõju, mida võib avaldada Saksamaa valitsuse hallatavate kõrgete Saksamaa komisjoni ametnike reitingusüsteem nende ülesannete täitmisele, eelkõige nende sõltumatusele, erapooletusele ja lojaalsusele ELi suhtes.

Ombudsmanile pärast soovituse projekti esitamist esitatud argumendid

88. Oma üksikasjalikus arvamuses soovituse projekti kohta kordas komisjon, et ta nimetas töötajad ametisse nende tulemuste põhjal. Ta lisas, et ta hindas ja edutas oma töötajaid samadel alustel, arvestamata liikmesriigi kodakondsust või arvamust. Ta märkis, et välistel sidusrühmadel ei ole võimalik avaldada lubamatut mõju, arvestades komisjoni asjakohaseid menetlusi ja personalieeskirjades sisalduvaid eeskirju. Seetõttu ei kavatsenud komisjon sellist uurimist algatada.

89. Kaebuse esitaja jäi oma märkustes oma kaebuse juurde, rõhutades, et komisjoni sõltumatus oleks ohus, kui nõustuda sellega, et liikmesriik rakendab komisjoni kõrgete ametnike suhtes paralleelset hindamissüsteemi. Seoses komisjoni väitega, et ta valis ja edutas oma ametnikke ilma välise mõjuta, märkis kaebuse esitaja, et i) ombudsman oli sellest asjaolust selgelt teadlik, kui ta esitas oma soovituse projekti, ja ii) see ei kõrvaldanud mõju, mida Saksamaa reitingusüsteem võis avaldada komisjoni sõltumatusele, sest nagu ombudsman juba märkis, võib selline süsteem „ *mõjutada asjaomaste ELi ametnike käitumist* “.

90. Ombudsmani väite kohta, et ei ole selge, kas ja mil määral teavitati Saksamaa kõrgeid ametnikke reitingusüsteemist, väitis kaebuse esitaja, et pärast *Spiegeli* artiklit oli neil võimatu sellest mitte teada. Lisaks julgustas asjaolu, et see süsteem ei olnud avalik, Saksa ametnikke tegutsema pigem Saksamaa kui liidu huvides, et parandada oma karjäärivõimalusi. See õõnestas nende sõltumatust, erapooletust ja lojaalsust komisjonile.

91. Kaebuse esitaja märkis ka, et Saksamaa ametnikud ei ole *Saksamaa* paralleelset reitingusüsteemi „süüdistanud“. Seetõttu kordas ta ombudsmanile esitatud taotlust soovitada vastavalt ombudsmani põhikirja artikli 4 lõikele 2 ja rakendussätete artiklile 10.4 algatada distsiplinaarmenetlus asjaomaste komisjoni ametnike, st Saksa kodakondsusega kõrgete ametnike suhtes.

Ombudsmani hinnang pärast tema soovituse projekti

92. Oma üksikasjalikus arvamuses ombudsmani soovituse projekti kohta kordas komisjon lihtsalt argumente, mille ta oli esitanud enne, kui ombudsman soovituse projekti esitas. Eelkõige vastuseks ombudsmani argumendile, et paralleelsed riiklikud hindamissüsteemid, kui need tõepoolest eksisteerisid, olid pigem murettekitavad pärast ametnike ametisse nimetamist kui valikumenetluse ajal, piirdus komisjon üksnes sellega, et ta märgib, et ta hindab ja edendab oma ametnikke, ilma et neil oleks mingit välismõju.

93. Kuid nagu on märgitud soovituse projektini viinud analüüsis, ei ole ombudsmani mure väidetava Saksamaa reitingusüsteemi või sarnaste süsteemide pärast, mis võivad olla kasutusel teistes liikmesriikides, see, et liikmesriik valib komisjoni ametisse nimetamiseks või edutamiseks isikuid. Pigem on ta mures, et ametnikud ei pruugi alati tegutseda ELi huvides, kui nad lasevad oma käitumist mõjutada mõtteviisil, kuidas oma liikmesriigi administratsioon saaks seda hinnata. Seetõttu kaalus ombudsman ja leiab endiselt, et sellise paralleelse süsteemi väited väärivad uurimist.

94. On tõsi, et ombudsman võib, nagu kaebuse esitaja väitis, teavitada institutsioone ka „ *asjaoludest, mis seavad kahtluse alla nende töötaja käitumise distsiplinaarse vaatepunktist* “. Kuigi ombudsman leiab, et süüdistuses tõstatatud võimalikud probleemid peaksid andma alust komisjoni uurimiseks, ei ole ta käesoleva uurimise käigus tuvastanud tuvastatud asjaolusid, mis seaksid kahtluse alla konkreetse ametniku või isegi ametnike rühma käitumise. Lisaks rõhutab ta, et komisjonil on distsiplinaarmenetluse algatamise üle otsustamisel ulatuslik kaalutlusõigus. Seega ei pea ombudsman käesolevas asjas vajalikuks kutsuda komisjoni üles algatama distsiplinaarmenetlust.

95. Eeltoodu põhjal tuleb järeldada, et komisjon ei ole ombudsmani soovituse projekti ellu viinud. Seetõttu on selles tuvastatud haldusomavoli juhtum endiselt olemas.

C. Väide, et komisjon jättis Saksamaa vastu alusetult algatamata menetluse seoses kõrgete ametnike hindamissüsteemiga, ja sellega seotud nõuded

Ombudsmanile esitatud argumendid

96. Kaebuse esitaja leidis, et eespool kirjeldatud tippametnike reitingusüsteemi kasutamisega õõnestas Saksamaa Euroopa avaliku teenistuse aluspõhimõtteid, eelkõige Euroopa ametnike erapooletust, nende sõltumatust ja lojaalsust ELile. Komisjonil oli kohustus tagada nende põhimõtete ja nende rakendamiseks võetud meetmete kohaldamine. Seetõttu peaks ta „esitama Saksamaa vastu hagi“ personalieeskirju rikkuva Saksamaa vastu.

97. Nagu eespool märgitud (vt punkt B), ei esitanud komisjon oma arvamuses selle küsimuse

kohta märkusi. Kui ombudsman palus seda küsimust käsitleda, märkis ta, et ta ei kavatse võtta sellistes küsimustes ühendust riiklike ametiasutustega, sest ta nimetas ametisse oma kõrgemad ametnikud ise ja leidis, et ametnike väidetaval hindamissüsteemil ei ole mõju ELi toimimisele.

98. Oma märkustes jäi kaebuse esitaja oma väite ja väite juurde.

Ombudsmani hinnang

99. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjonil märkimisväärne kaalutlusõigus selle üle otsustamisel, kas ja kuidas jätkata väiteid, et liikmesriik on rikkunud aluslepinguid. Kuigi ombudsman leiab, nagu eespool märgitud, et väidetavalt Saksamaa käitatav reitingusüsteem väärib uurimist, ei leia ta, et asjaolu, et komisjon ei ole Saksamaad selles küsimuses kohtusse andnud, kujutab endast haldusomavoli. Nagu eespool juba mainitud, on täiesti võimalik, et uurimise tulemusel jõuab komisjon järeldusele, et ükski selline reitingusüsteem ei avalda negatiivset mõju ELi avalikule teenistusele. Igal juhul peaks mis tahes kohtumenetlusele eelnema eespool punktis B käsitletud etapp, nimelt asjaomase reitingusüsteemi uurimine.

D. Väide, et komisjon ei taganud ekslikult, et kõik pressiteated on RAPID andmebaasis alati kättesaadavad, ja sellega seotud väide

Ombudsmanile esitatud argumendid

100. Kaebuse esitaja väitis, et kõik komisjoni pressiteated ei olnud RAPID andmebaasis kättesaadavad. Oma kirjas „ *Rapid, kuid ebatäpne* “ viitas ta eelkõige kahele komisjoni 2008. aasta septembri pressiteatele, mida ei olnud võimalik leida otsingufunktsiooni kaudu RAPIDi veebisaidil [7] . Neist esimeses märkis komisjon, et tema poole pöördus Briti ajaleht, kes teatas, et tal on komisjoni ametniku ja ärimeheks olevate ajakirjanike vaheliste kohtumiste lindid. Teine puudutas Hiina piimatoodete impordikeeldu.

101. Komisjon ei ole oma arvamuses seda küsimust kommenteerinud. Ta piirdus viitega põhjendustele, miks kaebus, mille kaebuse esitaja talle personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel esitas, lükati tagasi. Seetõttu palus ombudsman tal esitada oma märkused kaebuse sisu kohta.

102. Oma vastuses *võttis komisjon teadmiseks* kaebuse esitaja kriitika ja selgitas, et RAPID on institutsioonidevaheline pressiteadete andmebaas, mis sisaldas kõiki alates 1985. aastast komisjoni pressiteateid ja teiste Euroopa institutsioonide pressiteateid. Pressiesindajate talitus vastutas RAPIDi kohta avaldatud komisjoni pressiteadete eest. Komisjon lisas, et ta ei leidnud, et küsimus puudutas kaebuse esitajat isiklikult ega isiklikult, ning eelkõige ei muuda see tema õiguslikku olukorda.

103. Olles analüüsinud seda vastust, märkis ombudsman, et kaebuse esitaja viitas kahele pressiteatele, mida ei olnud võimalik leida andmebaasist RAPID, ning esitas ühe sellise pressiteate koopia. Seetõttu palus ombudsman komisjonil: i) selgitada, miks pressiteated ei olnud RAPID andmebaasis kättesaadavad, või teise võimalusena esitada link selle kohta, kust neid leida võiks; ning ii) selgitada meetmeid, mida ta oli võtnud tagamaks, et kõik pressiteated oleksid andmebaasis täielikult kättesaadavad.

104. Oma vastuses teisele teabenõudele kordas komisjon, et kõik komisjoni pressiteated alates 1985. aastast olid RAPIDi kaudu kättesaadavad. Ta möönis siiski, et kaebuse esitaja mainitud pressiteadet ei leitud RAPIDist. Ta selgitas, et e-posti teel väljastatud pressiteateid, mida nimetatakse „espressoks“, ei lisata automaatselt RAPID andmebaasi. Seejärel lisas ta, et komisjoni pressiesindajate talitus on hakanud süstemaatiliselt sisestama kõiki „espresso“ pressiteateid RAPIDi andmebaasi. See hõlmas ka kaebuse esitaja mainitud pressiteadet.

105. Oma märkustes jätkas kaebuse esitaja oma väidet ja väidet ning kritiseeris asjaolu, et komisjonil kulus peaaegu kaks aastat, et tunnistada, et kõiki pressiteateid ei leitud andmebaasist RAPID. Ta küsis, kui kaua neil kulub, et kõik pressiteated kättesaadavaks teha.

Ombudsmani hinnang, mille tulemusel koostati soovituse projekt

106. RAPIDi veebisaidi [8] *osas* on märgitud, et andmebaas sisaldab „ *kõiki komisjoni pressiteateid alates 1985. aastast“* . Alles vastuseks ombudsmani teisele teabenõudele tunnistas komisjon, et kõik pressiteated ei olnud tegelikult RAPID andmebaasis kättesaadavad. Komisjon lisas, et ta tegeleb kõigi pressiteadete lisamisega ning et kaebuse esitaja viidatud pressiteade on nüüd kättesaadav.

107. Andmebaasis tehtud otsing kinnitas, et komisjoni 5. septembri 2008. aasta pressiteade Sunday Timesi lähenemisviiside kohta on nüüd kättesaadav andmebaasis RAPID. Kaebuse esitaja viitas aga ka teisele pressiteatele, mida ta ei suutnud leida. Teine pressiteade, mida on mainitud tema kirjas „Rapid, kuid ebatäpne“, käsitleb Hiina melamiiniga saastunud piima suhtes võetud meetmeid [9] . 11. novembril 2011 ei olnud see pressiteade RAPID andmebaasis kättesaadav.

108. Seega oli selge, et kuigi komisjon alustas kõigi pressiteadete sisestamist andmebaasi RAPID enne 2011. aasta veebruari, ei olnud ta seda ülesannet veel täitnud. Ombudsman ei teadnud, kui palju pressiteateid võib olla vaja kõnealusesse andmebaasi lisada, et muuta see täielikuks. Ta märkis siiski, et komisjon ei väitnud, et asjaomane töö oli selline, et seda ei olnud võimalik lõpule viia enne 2011. aasta novembrit. Igal juhul ei saanud ombudsman aru, miks teine pressiteade, millele kaebuse esitaja viitas, ei olnud veel RAPID andmebaasis kättesaadav, rohkem kui kaks ja pool aastat pärast seda, kui kaebuse esitaja juhtis komisjoni tähelepanu asjaolule, et ta oli andmebaasist puudu.

109. Eespool toodut arvesse võttes leidis ombudsman, et vaatamata oma väljendatud

kavatsusele ei olnud komisjon seni taganud, et kõik tema pressiteated tehakse RAPID-andmebaasis kättesaadavaks. Sellest tulenevalt oli lõhe kõigi alates 1985. aastast avaldatud pressiteadete ja tegelikkuse vahel. Tegemist oli haldusomavoli juhtumiga. Seetõttu soovitas ombudsman komisjonil tagada, et kõik tema pressiteated oleksid kättesaadavad RAPIDi veebisaidil.

Ombudsmanile pärast soovituse projekti esitamist esitatud argumendid

110. Komisjon märkis oma üksikasjalikus arvamuses, et pressiteade Hiina piimaasja kohta oli tegelikult kättesaadav andmebaasis RAPID 26. septembri 2008. aasta pressiteate kaudu. Kaebuse esitaja murede hajutamiseks otsustas ta siiski lisada selle eraldi pressiteatena andmebaasi RAPID. Lisaks märkis komisjon, et ta „ *suurendab oma jõupingutusi* “ tagamaks, et kõik hiljuti avaldatud „ *espresso* “ pressiteated sisestatakse RAPIDi andmebaasi käsitsi.

111. Oma märkustes järeldas kaebuse esitaja sellest avaldusest, et komisjon ei olnud ikka veel sisestanud kõiki varasemaid pressiteateid andmebaasi RAPID ja et andmebaas on endiselt puudulik. Tegelikult ei olnud komisjon teatanud andmebaasi täieliku ajakohastamise kuupäeva. Ta lisas, et komisjon peaks seega lisama RAPIDi veebisaidile asjakohase hoiatuse. Lisaks palus ta ombudsmanil järeldada, et tema tuvastatud haldusomavoli ei ole kõrvaldatud, sest ta ei saanud olla kindel, et kõik varasemad „ *espresso* “ pressiteated olid lisatud RAPIDi. Kõik, mida ta teadis, oli see, et kaks pressiteadet, millele ta oli viidanud, olid nüüd andmebaasis kättesaadavad.

Ombudsmani hinnang pärast tema soovituse projekti

112. Ombudsmanil on hea meel märkida, et pressiteated, millele kaebuse esitaja oma kaebuses viitas, on nüüd kättesaadavad andmebaasis RAPID, mis peaks sisaldama „ *kõiki alates 1985. aastast komisjoni pressiteateid* “. Samuti märgib ta, et komisjon viitas kaebuse esitaja kirjale „ *Rapid, kuid ebatäpne* “, mis kirjeldab andmebaasi RAPID *varasemat toimimist* . Ta järeldab sellest, et komisjon töötab aktiivselt selle nimel, et saavutada olukord, kus mõistliku aja jooksul pärast avaldamist sisestatakse andmebaasi mitte ainult kõik varasemad, vaid ka uued pressiteated, sealhulgas „ *espresso* “ pressiteated. Sellises olukorras järeldab ombudsman, et komisjon näib olevat astunud samme, et järgida tema soovituse projekti selles küsimuses.

E. Järeldused

113. Kui ombudsman leiab, et institutsioonilt või asutuselt soovituse projekti kohta saadud üksikasjalik arvamus ei ole rahuldav, on tal ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 7 alusel õigus esitada Euroopa Parlamendile eriaruanne. Eriaruande esitamine annab parlamendile kui poliitilisele organile, mille legitiimsus tuleneb tema otsevalimistest kodanike poolt ja täidab olulist

rolli liidu põhiseaduslikus korras, võimaluse võtta seisukoht ombudsmani seisukohtade ja järelduste suhtes.

114. Ombudsman märkis oma 1998. aasta aruandes, et eriaruande esitamine Euroopa Parlamendile on tema töö jaoks hindamatu väärtusega. Ta lisas, et eriaruandeid ei tohiks siiski esitada liiga sageli ning need tuleks esitada ainult seoses oluliste küsimustega, mille puhul parlament saab ombudsmani abistamiseks meetmeid võtta [10] . Aasta aruanne esitati Euroopa Parlamendile ja selle kiitis heaks Euroopa Parlament.

115. Käesoleval juhul ei järginud komisjon ombudsmani soovituse projekti seoses a) kirjade avaldamisega tema intranetis ja b) mõne tema kõrgetasemeliste ametnike paralleelse riikliku hindamissüsteemi võimaliku mõju uurimisega.

116. Kuigi kaebuse esitaja kirjade avaldamine komisjoni intranetis tekitab olulisi küsimusi, märgib ombudsman samuti, et käesoleva kaebuse aluseks olnud asjaolud on üsna ebatavalised. Lisaks märgib ombudsman, et komisjon nõustus lõpuks avaldama vähemalt osa kahest asjaomasest kirjast. Neil asjaoludel ei leia ta, et see aspekt õigustaks eriaruande esitamist Euroopa Parlamendile.

117. Teine küsimus, st komisjoni keeldumine uurida väiteid, et on olemas paralleelne riiklik hindamissüsteem mõnele oma kõrgele ametnikule, mis võib kahjustada nende lojaalsust, võib põhimõtteliselt anda alust eriaruande koostamiseks. Nagu eespool märgitud, on mitmed *Spiegeli* artiklis viidatud väidetava reitingusüsteemi parameetrid siiski ebakindlad ja seetõttu ei ole selge, kui tõsine on süsteemi mõju (kui see on tõepoolest olemas). Seetõttu leiab ombudsman, et selles küsimuses ei oleks asjakohane koostada eriaruannet.

118. Ombudsman saadab siiski käesoleva otsuse koopia ja selle kokkuvõtte Euroopa Parlamendile, et teavitada teda kõnealusest juhtumist ja võimaldada tal võtta meetmeid, mida ta peab vajalikuks.

119. Sellest tulenevalt lõpetab ombudsman selle kaebuse uurimise järgmiste järelduste ja kriitiliste märkustega:

a) See kujutab endast head haldustava, põhjendades otsust mitte avaldada toimetajale kirju, viidates avaldatud toimetuspoliitikale ja võttes arvesse põhimõtteid, mida see poliitika rakendab. Käesoleval juhul keeldus komisjon avaldamast Intracommi (komisjoni intraneti) arutelufoorumil kolme kirja täisversioone, mille kaebuse esitaja oli talle esitanud (kirja teine versioon „@europa *.de"* **; kiri pealkirjaga „** *Made in Germany* **"; ja kiri pealkirjaga „** *Rapid, kuid ebatäpne* **") ilma piisava põhjenduseta, miks ta keeldub seda tegemast. See on haldusomavoli juhtum.**

b) See on hea haldustava, et uurida võimalikku mõju, mida võib avaldada komisjoni kõrgete ametnike hindamissüsteem, mida väidetavalt haldab liikmesriigi valitsus, eelkõige nende sõltumatus, erapooletus ja lojaalsus ELile. Käesoleval juhul keeldus komisjon seda tegemast, kuigi sellise uurimise algatamiseks olid kaalukad põhjused. See on haldusomavoli juhtum.

C) Komisjon on astunud samme ombudsmani soovituse projekti järgimiseks, et tagada kõigi tema pressiteadete kättesaadavus RAPIDi veebisaidil. Seega ei ole põhjust kaebuse seda aspekti täiendavalt uurida.

Sellest otsusest teavitatakse kaebuse esitajat ja komisjoni.

P. Nikiforos Diamandouros

Strasbourg, 17. detsember 2012

[1] http://www.timesonline.co.uk/tol/news/politics/article4692906.ece [Linki]

[2] http://www.spiegel.de/politik/ausland/0,1518,577597-2,00.html [Linki]

[3] Euroopa Ombudsmani büroo tõlgib originaalprantsuskeelse versiooni.

[4] 30. novembri 2009. aasta otsus *kohtuasjas F-80/08: Wenig vs. komisjon* , kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 68.

[5] 10. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas Allenet de Ribemont vs. Prantsusmaa (A-seeria nr 308, punkt 38).

[6] Eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuasi F-80/08, punktid 11 ja 69.

[7] http://europa.eu/rapid/searchAction.do [Linki]

[8] http://europa.eu/rapid/showInformation.do?pageName=about [Linki]

[9] See pressiteade oli varem kättesaadav tollase tervishoiuvoliniku Androulla Vassiliou veebisaidil. Kuigi pressiteate pealkiri ja link pdf-dokumendile on veel olemas aadressil http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/dyna/vassiliou/press_releases.cfm [Linki], viib link tagasi Barroso I komisjoni indeksileheküljele, mis selle lehekülje ülaosas asuva sildi kohaselt arhiveeriti 16. veebruaril 2010.

[10] 1998. aasta aruanne, lk 27–28.